

# Norsk Lovtidende.

Utgitt efter offentlig foranstaltning

ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 13

Utgitt 4 april.

1910

## Kongelig resolution

1 april.

av 1 april.

- I. I henhold til § 4 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av bystyret for kjøpstaden Fredrikstad under 24 og 26 mai samt 18 november 1909 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden kjøpstaden.
- II. De ved kongelige resolutioner av 7 mai 1881, 25 juli 1898 samt 31 august 1907 approberte sundhetsforskrifter for kjøpstaden opphæves fra den tid, ovenomhandlede sundhetsforskrifter træder i kraft.

De nye sundhetsforskrifter er saalydende:

### Kapitel 1.

Om den offentlige renlighet.

§ 1. Helseaadet har overtilsynet med den offentlige renlighet. Politiet maa indhente helseaadets betænkning om regler for renhold av gater, offentlige pladser, rendestener og andre avløpsrender, — likesaa om regler for bortkjørsel av avfald, gjødsel, avfald fra binger og andre beholdere samt om rensning av kloakker o.l.

§ 2. Avfald eller anden urenlighet maa ikke kastes paa gater, veier eller pladser, heller ikke ut i elver, bækker eller havnen. Gjødsel eller andre stinkende eller raatnende stoffe maa ikke væltes ut i fyldinger eller paa andre steder, hvor det er tillatt at legge ren jord eller grus; den slags ting maa i det hele ikke tømmes noget sted inden byomraadet uten der, hvor reglerne i § 5 tillatter.

Bankning eller rystning av tepper, matter eller sengklær maa ikke foregaa i trapper eller utover trappeganger, og heller ikke ut over offentlig gate eller plads uten der, som politiet tillatter.

1 april. § 3. Naar kommunen opretter renholdsverk, skal verket overta en del av de arbeider, som er nævnt i § 1, — alt efter verkets plan.

Disse arbeider blir da at utføre efter regler, som er vedtatt av bystyret og approbert av amtet, efterat helseraadet og politiet har git sin betænkning.

§ 4. Enhver maa sørge for, at den grund, han raader over, holdes fri for urenlighet og stank, forsaavidt dette lar sig gjøre med hans lovlige bruk av grunden.

Portrum og gaardsplads skal holdes rene og fri for stank; de skal ha en fast overflate, saaledes at de fuldstændig kan renses og være saaledes indrettet, at der er hurtig og let avløp for vand til eiendommens kloak; i de tettere bebyggede dele av byen skal de desuten være forsynt med brolagte rendestener.

I aapne gaardspladser maa ikke lægges trægulv.

Hvor der jevnlig staar hester, eller hvor anden drift gjør grunden uren, skal hele gaardspladsen holdes brolagt med huggen gatesten eller med et hermed jevngodt dække. Helseraadet kan dog fritta for dette.

§ 5. Gjødse kan henlægges i den ytre del av byen, hvor der drives virkelig landbruk; den maa straks dækkes til, saa at stank derfra undgaas.

Den maa ikke bringes ut i større mængder end det, som trænges til at dyrke eiendommen, og den maa ikke spredes ut over marken, før med det samme den skal muldes ned.

Intet sted inden byomraadet maa der oplægges gjødse nærmere bebodd hus eller offentlig vei end 30 meter. Herfra undtages de paa Byens Marker beliggende landsgaarders gjødsekjeldere og lignende indretninger, som er bestemt til at opta gaardenes egen gjødse.

I haver, gartnerier eller lignende anlæg kan dog henlægges og brukes gjødse, naar denne er gjort lugtfri ved torvstrø eller andet formaalstjenlig blandingsemne.

## Kapitel 2.

Om boliger, verksteder, losjihu o. l.

§ 6. Ved opførelse av ny bygning eller paabygning, som er bestemt til varig ophold for mennesker, maa puds- og indredningsarbeider ikke paabegyndes, før efter utløpet av en av bygningsinspektøren efter indhentet erklæring fra helseraadet fastsat frist, der for murhu og træhu med brandgavler mindst maa være 6 — seks — uker og for træhu uten brandgavler mindst 14 dage, efterat bygningen er bragt under tak og piper saavel som brandgavler opmuret. Saadan bygninger eller paabygninger maa heller ikke tages i bruk, før der er erhvervet attest fra bygningsinspektøren for, at de er lovlig opført.

§ 7. Kjeldere skal være tilbørlig drænert, de skal holdes rene og luftige. Hvor kjelderen ikke kan holdes fri for stadig ansamling av vand, tillates ikke kjelder anlagt under vaaningshuset. Ved allerede anlagte, men fugtige kjeldere, hvor drænering ikke kan iverksettes, har helseraadet ret til at paabyde opfyldning av kjelderen til saadan høide, at grundvand ikke blir staaende i den.

§ 8. Naar husrum findes at være farlig for beboernes helse, — ved mangel paa lys, luft eller varme, ved fugtighet, urenlighet eller overbefolkning, — kan helseraadet paabyde de fornødne ændringer og kan forbyde, at rummet beboes, indtil disse er utført. Beboelsesrum tages her i samme betydning som i den almindelige bygningslovs § 33.

Findes betydelige misligheter, som efter helseraadets skjøn ikke kan fjernes paa en tilfredsstillende maate, kan helseraadet forbyde bruk av rummet, dersom ikke eieren inden en fastsat frist fremlægger forslag til forbedringer, som godkjendes.

Helseraadet kan paabyde, at rummet ryddes uten godtgjørelse, indtil de godkjendte foranstaltninger er utført.

Hvor der bryter ut farlige epidemier, kan helseraadet paabyde utflytning paa kommunal bekostning av hele hus eller enkelte leiligheter for at kunne faa desinfisert eller gjort rent.

§ 9. Renlighet og utluftning maa ikke forsømmes i nogen bolig, saa at det derav kan opstaa ulempe eller skade for beboere, naboer eller andre.

Huseieren er ansvarlig like over for helseraadet for, at fraflyttede rum blir ordentlig rengjort, før nye beboere flytter ind.

§ 10. Lokaler, som stadig eller jevnlig er opholdssted for et større antal mennesker, saasom skoler og asyler, verksteder, arbeidsrum, forsamlingslokaler, bevertningssteder, losjhus o. l., skal være underkastet helseraadets nærmere tilsyn og bestemmelser.

Naar fugtighet, urenlighet, overbefolkning eller mangel paa lys, luft eller varme gjør forholdene betænkelige for beboernes eller brukernes helse, kan helseraadet paabyde de forandringer, som findes nødvendige. Kan manglene ikke avhjelpes paa en betryggende maate, kan helseraadet forbyde, at lokalet blir brukt i det nævnte øiemed.

Skolelokaler skal meldes for helseraadet, før de tages i bruk.

Naar ældre verkstedlokaler, systuer og lignende arbeidsrum findes i særlig grad mislige eller betænkelige for arbeidernes helse, — paa grund av beliggenhet, lysforhold eller av lignende aarsaker eller paa grund av arbeidets art, — kan helseraadet forlange dem rømmet, tidligst inden 3 — tre — maaneder og senest inden 6 — seks — maaneder eller i særlige tilfælde inden 1 — ett — aar.

1 april. For verksteder og arbejdsrum av alle slags, som benyttes av andre end familiens medlemmer, men som ikke indgaar under fabriktilsynets kontrol, kan gives almindelige regler, — gjældende for hvert enkelt slags arbejdsrum, — for antallet av arbeidere i forhold til lokalets størrelse, for renhold og luftning, for lokalets bruk til bi-arbeider, soverum o. l.; disse regler opslaaes paa et iøinefaldende sted i lokalet.

I losjibus o. l. kan helseraadet paabyde indskrænkning i beboernes antal samt paabyde andre foranstaltninger, der i sanitær henseende ansees fornødne.

Paa saadanne steder kan helseraadet bestemme, hvor mange personer der kan indlosjeres i hvert enkelt rum.

Disse bestemmelser opslaaes i vedkommende rum.

### Kapitel 3.

Huskloakker og andre avløpsledninger.

§ 11. Til kloak, bæk, grøft eller rende maa ikke indrettes avløp for gjødsel eller for flytende stoffe, som har været i berørelse med gjødsel, uten at helseraadets samtykke dertil er indhentet, og da paa de betingelser, som det opstiller. Hvor saadanne avløp findes, kan helseraadet kræve dem sløifet. Det er dog tillatt at lede urin fra dyrestald til kloak.

Skadelige eller ildelugtende væsker fra fabrikker, bruk og anlæg maa bare ledes gjennom lukkede avløpsrender eller paa anden maate, som er godkjendt av helseraadet, og maa ikke uten helseraadets samtykke ledes til offentlig kloak. Ledninger for saadanne anlæg maa hverken direkte eller gjennom samleikum staa i forbindelse med andet privat avløpsrør.

Skyllevand o. l. maa ikke ledes ut umiddelbart til fortaag, gate eller offentlig plads ved avløpsrende gjennom husvæg.

§ 12. Enhver huseier er forpligtet til at anlægge kloak-avstikker fra sin gaard inden en frist, som fastsættes av helseraadet, naar hans vaaningshus ligger inden en avstand av 32 m. fra elv, offentlig kloak eller avløpsrende, hvortil der er tilstrækkelig fald. Dog bortfalder denne forpligtelse, naar beliggenheten er til hinder, og ellers, naar helseraadet finder anlægget unødvendig.

Kloak-avstikkerne skal være av jern, sten i cement, cementrør, glaserte lerrør eller andet materiel, godkjendt av stadsingeniøren, og skal indrettes til mest mulig at bortføre grund-, over-, tak-, skylle- og spildvand og urin til kloakken.

Hvor der i gaarden findes vandpost-kum, skal denne være forsynt med avløp til kloakken, naar der er adgang til det.

§ 13. Avløpsrender og kloakker med tilbehør skal være saaledes indrettet, at de skaffer tilstrækkelig avløp og let kan renses og skal holdes i forsvarlig stand.

Findes ved ældre anlæg betydelige misligheter, som efter 1. april. helseraadets skjøn ikke kan fjernes paa en tilfredsstillende maate, skal helseraadet forbyde bruken av dem, dersom ikke eieren inden en fastsat frist fremlægger forslag til forbedringer, som godkjendes.

Hvor kloaksluk ligger saa lavt, at en opstuvning eller tilbakestrømning av kloakindholdet ved høivande finder sted, skal kloakkerne forsynes med apparater, som hindrer dette.

Ved utarbeidelse av kloakreglement eller ved ændringer i dette skal helseraadet gives anledning til at uttale sig.

§ 14. Saavel offentlige som private kloakker og avløpsrender skal holdes tilbørlig rene og fri for stank. Rengjøringen skal utføres paa en saadan tid og maate, at det volder de omboende mindst mulig uleilighet. Det optagne bundfald maa straks føres bort.

Hvis et kommunalt renholdsverk overtar rengjøringen av kloakker, skal denne utføres efter regler, som er vedtat av bystyret og approbert av amtet, efterat helseraadet og politiet har git sin betänkning.

§ 15. Synkebrønder maa herefter bare indrettes med helseraadets samtykke, hvor ingen anden avledning kan opnaaes med rimelig bekostning. Enhver synkebrønd skal være forsynt med laag og skal renses godt hvert aar.

Hvor anden avledning med rimelighet kan opnaaes, skal ældre synkebrønder kastes igjen.

Stillestaaende vand, sumper, brønder paa gaardspladser og under hus skal, naar helseraadet forlanger det, enten forsvarlig drøneres eller kastes igjen.

#### Kapitel 4.

Om priveter, binger, urinaler og avfallsbeholdere.

§ 16. Ethvert bebodd hus og ethvert hus, hvor der stadig foregaar arbeidsvirksomhet, eller hvor et større antal mennesker samles eller færdes, skal ha priveter med mindst ett avlukke for hver 20de beboer, medmindre helseraadet gjør undtagelse.

I leiegaarder med mer end 4 familieleiligheter maa der mindst være ett privetrum for hver to familier. Priveterne skal være tilstrækkelig ventilert og saaledes beliggende og indrettet, at stank ikke kan utbrede sig til beboelsesrum, opbevaringsrum eller tillagningsrum for næringsmidler, til nabo, gate eller befærdet plads. De skal til enhver tid holdes rene og i god stand.

I privetbinger maa ikke føres dyregjødsel, medmindre helseraadet samtykker. I privetbinger maa ikke føres andre avfallsstoffe end ekskrementer og ublandet urin.

Ønsker nogen huseier at indrette privet til utspyling med

1 april. vand, maa anlægget utføres efter de betingelser, som magistrat og formandskap opstiller, efterat helseraadet og bygningskommisjonen har uttalt sig. Avløpet fra vandklosetter maa ikke føres direkte til byens kloakker eller elven, men maa først passere en »septic tank«, hvis konstruktion skal være godkjendt av helseraadet.

§ 17. Binger og gjødselbeholdere skal tømmes saa ofte, at de aldrig blir mer end  $\frac{3}{4}$  fylldt. De skal altid tømmes hver vaar inden 1 juni.

§ 18. Helseraadet kan paalægge eiere av bygninger, hvor en større mængde mennesker bor eller jevnlig færdes, at indrette urinal, — dog bare der, hvor urinen kan ledes til kloak i lukket ledning. Urinalerne skal til enhver tid holdes rene og fri for stank, i fornødent fald ved overrissing av vand.

§ 19. I enhver gaard skal der være mindst 2 beholdere, hvorav den ene skal opta kjøkkenavfald og søppel, og den anden aske og sot. Disse beholdere skal være tette, skal ha tæt laag, være i god stand og i det mindste den ene for aske og sot være av sink eller jern.

Flytende avfald maa ikke slaaes i dem; de skal renses godt, for hver gang de tømmes, saa at de ikke utbreder stank.

§ 20. Hvis et kommunalt renholdsverk blir oprettet, skal for de strøk, hvor verket overtar renovationen, priveter og avfallsbeholdere renses paa den maate, som bystyret med amtets approbation fastsetter, efterat helseraadet og politiet har git sin betænkning.

§ 21.

1. For bortkjørsel av heste-, ko-, grisegjødsel eller anden bløt eller stinkende gjødsel eller andre stinkende stoffe maa altid brukes lukkede kasser. Kasserne maa alltid være tette, de maa ikke fylles saa meget, at noget spildes under kjørselen.
2. Gjødsellæssene skal kjøres den korteste vei ut av byen, og det er forbudt under kjørselen paa byens grund at stanse med dem i kortere eller længere tid.
3. Fra 1 mai til 1 november maa tømning av binger etc. kun foregaa i tiden fra kl. 10 aften til kl. 5 morgen.

Fra 1 november til 1 mai maa tømning av binger etc. kun foregaa i tiden fra kl. 6 eftermiddag til næste morgen kl. 6.

## Kapitel 5.

### Om husdyrhold.

§ 22. Svinehold er forbudt inden de tettere bebyggede dele av byen og er ellers bare tillatt med helseraadets samtykke. Hvad der skal ansees som tettere bebygget del, av-

gjøres av helseraadet. I kjelderrum under vaaninghus er det 1 april ikke tillatt at holde fjærkræ eller kaniner.

§ 23. Stald, fjøs o. l. skal ha fornøden tilgang av lys og luft og være saaledes beliggende og indrettet, at stank ikke kan utbrede sig til beboelsesrum, opbevarings- og tillagingsrum for næringsmidler, til nabo, gate eller befærdet strøk.

I eiendomme, hvor der er stald, skal gaardspladsen holdes brolagt med huggen gatesten eller med et hermed jevngodt dække. Helseraadet kan dog helt eller delvis fritta herfra.

Hvor der til en eiendom hører fjøs, skal gaardspladsen rundt bingens uttaksaapning holdes brolagt i den utstrækning, som helseraadet i hvert enkelt tilfælde finder nødvendig.

Bingerne skal tømmes saa ofte, at de aldrig blir mer end  $\frac{3}{4}$  fylt; likesom privetbinger maa de tømmes hver vaar inden 1 juni.

Hvis et kommunalt renholdsverk blir oprettet, skal bestemmelsen i § 20 ogsaa gjælde rengjøring av dyrestalder.

§ 24. Hvor trange gaardsrum, tæt bebyggelse eller andre sanitære forhold gjør kreaturhold betænkelig, kan helseraadet forbyde det. Kreaturhold kan ogsaa forbydes, dersom det viser sig, at mislig renhold eller vedlikehold ikke rettes efter en frist, som helseraadet fastsetter.

## Kapitel 6.

### Sundhetsfarlige næringsveier.

§ 25. Enhver bedrift, hvis frembringelser eller avfald er ildelugtende eller skadelig for sundheten, skal være underkastet helseraadets tilsyn og nærmere bestemmelser. Hertil regnes ogsaa slagterier, pølsemakerier, hermetikfabrikker, fiskeutsalg og andre steder, hvor kjøt- og fiskevarer tillages i større mængde.

Oplag av kluter, ben, ildelugtende gjødningsstoffer o. l. maa bare lægges der, hvor det tillates av helseraadet.

§ 26. For fabrikker, bruk og anlæg, som helseraadet anser farlige for arbeidernes eller omboendes sundhet, kan helseraadet foreskrive de fornødne forholdsregler i den utstrækning, som driftens natur tillater.

## Kapitel 7.

### Tilsyn med næringsmidler og bruksgjenstande.

§ 27. For at hindre salg av skadelige nærings- eller nydelsesmidler skal helseraadet jevnlig undersøke de fødevarer, som frembydes paa torv, i utsalg eller bevertningssteder, og

1 april. som findes i handlendes eller næringsdrivendes oplags- eller tillagningssteder.

Til dette øiemed kan helseraadet kræve utlevert de nødvendige prøver, som, hvis det forlanges, betales med almindelig salgspris, dersom det ikke blir nødvendig at skride ind mot varen.

Findes skadelige nærings- eller nydelsesmidler, skal de efter beslutning av helseraadet skaffes bort, tilintetgjøres eller uskadeliggjøres paa anden maate paa vedkommende eiers bekostning.

Naar beslutning maa fattes straks, kan bedømmelse og i tilfælde konfiskation foretages av helseraadets formand sammen med kjøtkontrolløren.

Eieren kan dog kræve helseraadets overskjøn; men da maa krav herom fremsættes straks.

Naar helseraadet — paa grund av varens oprindelse eller tillagningsmaate — finder grund til at frygte for, at den kan være sundhetsfarlig, kan det forbyde salget, hvis sælgeren ikke skaffer fyldestgjørende bevis for, at varen er ubedærvet, eller gjør saadan forandring ved tillagningsmaaten, som helseraadet finder betryggende.

Levnetsmidler maa ikke selges, efter at de er kommet i forraadning, kjendelig for syn eller lugt.

Nærings- og nydelsesmidler maa ikke for konservering eller av andre grunde tilsættes stoffe, som ansees skadelige for sundheten eller som kan skjule, at vedkommende vare er bedærvet.

Helseraadet kan paabyde avstængning, gjenkastning eller uskadeliggjørelse paa anden maate av brønder eller vandledninger, naar vandet menes at være skadelig eller farlig for mennesker eller dyr.

§ 28. Utsalgssteder og de handlendes og næringsdrivendes opbevarings- og tillagningssteder for kjøt, flesk, fersk fisk og for næringsmidler laget av kjøt, flesk, fersk fisk eller blod, for bakverk, smør og ost skal være rene, lyse, luftige og fri for støv og stank og maa ikke brukes til soverum. Næringsmidler av kjøt, fisk og blod maa ikke opbevares sammen med varer, som kan gi dem usmak eller fordærve dem.

Dersom disse bestemmelser ikke overholdes, eller hvis stedet ellers av sanitære grunde findes uskikket til utsalg av næringsmidler eller enkelte sorter av saadanne, kan helseraadet forbyde saadant utsalg paa stedet, efterat der forgjæves er git advarsel med opplysning om de grunde, klagen er bygget paa.

Helseraadet kan midlertidig forbyde utsalg av næringsmidler, hvor tilstedeværende smitsom sykdom kunde utbredes gjennom disse, og kan forbyde indførsel og utsalg av melk fra

andre steder, hvor saadan sygdom er optraadt blandt mennesker 1 april. eller dyr.

Under de samme forhold kan helseraadet midlertidig forbyde haandverksdrift, særlig saadan, hvor der forarbeides klær. Fersk fisk, ferskt kjøt og flesk, brød og andet bakverk maa ikke føres gjennom gaterne eller sættes under aapen himmel uten at være saaledes tildækket, at varerne ikke utsættes for støv eller anden urenlighet eller for paavirkning av sol og regn eller andet, som kan gjøre dem mindre tjenlige til menneskeføde. Ingen maa under transporten sitte paa varerne.

Alle kjøtvarer, der forsælges fra fast utsalgsplads paa torvet, maa ordnes paa saadan maate, at kjøperne let kan overse varerne, saa enhver kan finde, hvad de ønsker uten at berøre kjøtstykkerne.

Disse bestemmelser gjelder ogsaa torvene, saa langt det kan forenes med frembud og salg av varerne.

§ 29. Helseraadet skal, paa samme maate som bestemt i § 27, kontrolere ogsaa andre frembudte gjenstande, som i bruk kan bli farlige for helbredden, saasom tøier, tapeter, farvevarer, leketøi, vortebrikker o. l.

Findes de at indeholde giftige bestanddele, kan helseraadet efter omstændighetene forbyde salget eller la dem skaffe bort, tilintetgjøre eller uskadeliggjøre paa anden maate paa vedkommendes bekostning.

## Kapitel 8.

Regler for melkehandel, bakerier, slagterier og pølsemakerier, som ikke indgaar under fabriktilsynsloven.

### § 30.

1. Melke-utsalg, som herefter aapnes, eller som gjenaaapnes efter at ha været nedlagt, skal anmeldes og godtages av helseraadet. De skal som regel ha egen indgang fra gaten. Gulv, vægger, tak og disk i disse utvalg skal være i saadan stand, at de med lethed kan holdes rene.

2. Utsalgsrummet og de rum, som ved deraapning staar i forbindelse med dette, maa altid holdes omhyggelig rene, og de maa ikke benyttes som soverum eller kjøkken.

Melk og fløte maa ikke opbevares sammen med varer, som kan gi dem usmak eller fordærve dem.

Hver dag efter endt arbeide maa gulvene vaskes. Vægger og tak maa i sin helhet rengjøres mindst hvert fjerdingjaar, vinduer mindst hver uke.

Betjeningen i utsalget skal være iført rent hvitt forklær med brystsmek samt forærmer.

1 april. Spyttelplakat skal være ophængt i lokalet.

3. Bruk av tobak er forbudt i utsalgsrummet.
  4. Melk og fløte maa under transport og forhandling opbevares i rene og vel tildækkede kar og de benyttede maalekar maa være fuldstændig rene. Hvor nogen av disse kar er glasert eller fortinnet, maa glasur og fortinning være hel; ufortinnet jernkar maa ikke benyttes.
  5. Kjøpere maa ikke tillates at smake paa varen uten ved at benytte prøvekar eller kar, som de selv bringer med sig, og varen maa da heldes op i disse; rester i prøvekarrene maa tømmes bort.
- Is maa aldrig anbringes i melken for at gjøre den mere holdbar.
6. Utmaaling av melk og fløte maa ikke finde sted paa torv eller aapen gate, i portrum eller i gaardsrum.
  7. Et eksemplar av disse regler skal altid være opslaat i utsalgsrummet.

### § 31.

1. I bakeriet og de rum, som staar i aapen forbindelse med dette, skal gulv, vægger og tak være i en saadan stand, at de med lethed kan holdes rene.
2. Hver dag efter endt arbeide maa gulvene omhyggelig skrapes og vaskes.

Vægger og tak maa i sin helhet rengjøres mindst hvert fjerdingaar, vinduerne mindst hver 14de dag. Under rengjøring maa intet bakverk opbevares der.

3. Bakeriet saavel som de rum, som staar i aapen forbindelse med dette, maa ikke benyttes som soverum, og der maa heller ikke i dem findes gjenstande, som ikke brukes i bakeribedriften, og hvilke kan gi anledning til støv eller stank eller hindre rengjøring av rummet.
4. Bakertraug og bord, surkasser samt andre gjenstande, som brukes til bakningen, som hylder, fjæler, plater m. m., maa altid holdes omhyggelig rene. Smør, melk eller andre stoffe, som benyttes til fremstilling av bakverk, maa opbevares i rene tildækkede kar.

Hvor nogen av disse kar er glasert eller fortinnet, maa glasur og fortinning være hel; jernkar maa ikke brukes.

De stoffe, som benyttes til strykning av bakverk, maa tillages bare for dagens bruk. Strykevisker bør ikke samtidig benyttes til forskjellige slags bakverk og maa gjøres rene i kokende vand hver dag.

5. Melsækker maa børstes og renses omhyggelig for smuds, før indholdet tømmes i bakeritrauet.
6. Hvor der er ilæg til bakeri-ovn, damp- eller vandkjel

fra bakerrummet, maa der ikke bringes ind i rummet mer 1 april. kul og ved, end der trænges for dagen.

Kul skal opbevares i særskilte bokser eller kasser. Ved maa ikke ligge løst henslængt utover gulvene. Aske og avfald skal for hver dag fjernes fra bakeriet.

7. Bruk av tobak er forbudt i bakeriet; likesaa er det forbudt at henlægge pipe, tobak eller fyrstikker paa saadanne steder, at bakervarerne derved kan forurenses.
8. Bakerne skal under sit arbeide ha en hel og ren dragt av hvitt lerret. Denne dragt maa ikke brukes utenfor bakeriet og den maa skiftes ren mindst én gang i uken.
9. I hvert bakeri skal der være indlagt vand og vask samt findes sæpe og rene haandklær, og bakerne skal vaske armer og hender før de begynder arbeidet.
10. Alt bakverk maa behandles renlig og ved ombringelse til utsalg eller kunder skal det føres i tildækkede kurver eller vogner, som hver dag eftersees og renses.
11. Bakere, der lider av akute eller kroniske hudsygdomme paa hender og armer, maa ikke anvendes i bakerier.
12. Et eksemplar av disse regler skal altid være opslaat i bakeriet.

### § 32.

1. Under slagtning og under arbeide i pøsemakerier skal den størst mulige renlighet iagttages. I slagteriet skal det under kjøttets stivning være god gjennomtrek. Avfald av enhver art maa ikke kastes i berge, men skal henlægges i en tæt jernkasse med tæt laag, hvilken skal tømmes mindst 3 ganger i uken, og efter hver tømning skal den renses omhyggelig og desinfiseres. Denne jernkasse maa ikke staa i selve slagteriet eller i pøsemakeriet. Dele av indvolder og lemmer maa ikke forbli i slagteriet natten over.

2. I slagterier og pøsemakerier skal der være vandtæt, cementert gulv med avløp til kloak; vægger, tak, bord og disker skal være i en saadan stand, at de med lethed kan holdes rene.

Maskiner, slagteredskaper m. v. skal være saaledes anbragt, at de er let tilgjengelige ved helseraadets kontrol.

I disse lokaler maa der være indlagt baade vand- og kloak-avstikker.

3. Slagterier, pøsemakerier og utsalgssteder for kjøtvarer og de rum, som staa i aapen forbindelse med saadanne, maa altid holdes omhyggelig rene. Hver dag efter endt arbeide maa gulvene vaskes eller spyles. Vægger og tak maa i sin helhet rengjøres mindst hvert fjerdingaar, vin-

1 april. duerne mindst hver 14de dag. Under rengjøring maa ingen kjøtvarer opbevares der.

Hvor kjøt kommer i berøring med væg eller stolper, maa disse vaskes hver dag. De kroker, som kjøttet hænges paa, skal være fortinnet.

4. Alle de, som arbeider i slagterier, pølsemakerier eller utsalgssteder for kjøtvarer i butikker, basarer eller paa torvene, skal under sit arbeide ha en hel og ren dragt (forklæ med brystsmek og forærmer) av hvitt lerret. Denne dragt maa ikke brukes uten under deres arbeide med kjøtvarer, og den maa skiftes ren mindst 2 ganger i uken.

5. Bruk av tobak er forbudt saavel i slagteri som i pølsemakeri.

6. I ethvert slagteri, pølsemakeri eller utsalgssted for kjøtvarer skal der være indlagt vask og findes sæpe og rene haandklær; alle de, som arbeider paa disse steder, skal vaske armer og hender, før de begynder arbeidet.

7. Gjødelsbingerne skal tømmes saa ofte, at enhver stank forhindres, dog mindst én gang i uken; de maa desinfiseres efter hver tømning og forøvrig saa ofte, som helse-raadet forlanger.

8. Kjøt eller kjøtvarer maa ikke transporteres til torvene eller til andre utsalgssteder i urene vogner; til beskyttelse mot sol eller regn, mot støv eller anden forurensning skal de under transport være indpakket i rent lerret eller være dækket med rene presenninger.

Ved ombæring til kunder skal varerne være anbragt i rene tildækkede traug eller kurver eller i lukkede vogner, i hvilket sidste tilfælde de maa være godt indpakket i sterkt papir eller lerret.

9. Utstillen av kjøt til smaasalg maa ordnes paa en saadan maate, at kjøperne let kan overse varerne, saa enhver kan finde, hvad de ønsker, uten at berøre kjøtstykkerne. For tillagning av pølser eller anden fersk kjøtspise maa bare benyttes kjøt, som er stemplet og godkjendt.

10. Kjøt, som blir kassert ved kjøtkontrollen, skal der gjøres utjenlig til menneskeføde.

11. Et eksemplar av disse regler skal altid være opslaat i saavel slagteri som pølsemakeri.

## Kapitel 9.

A. Regler for skomakerverksteder, som ikke indgaar under fabriktilsynsloven.

### § 33.

1. Ethvert skomakerverksted skal ha et kubikindhold av mindst 10 m.<sup>3</sup> for hver person, som til stadighet opholder

sig i rummet, og hvor det benyttes av mere end én person, maa det være forsynt med mindst 1 — én — luftventil.

Gulv, vægger og tak skal være i en saadan stand, at de med lethed kan holdes rene.

2. Gulvet skal vaskes mindst hver anden dag, og paa de andre arbejdsdage i uken skal det dynkes og feies mindst én gang om dagen. Al rengjøring maa utføres om aftenen, efterat arbeidet er slut. Benyttes verkstedet ogsaa som soverum, skal gulvet vaskes hver dag.

Vegger og tak maa i sin helhet rengjøres mindst hvert halvaar, vinduerne mindst hver maaned.

3. Efter vaskning eller feining av gulvet skal avfaldet fjernes fra verkstedet. Brænding av læravfald tillates ikke.
4. Verkstedet skal luftes godt ut mindst én gang hver dag, — morgen eller aften — og, hvis det er beleilig, ogsaa i middagsstunden.

Benyttes verkstedet ogsaa som soverum, maa det luftes ut baade om morgenen og om aftenen.

5. Kul og ved skal opbevares i særskilte bokser eller kasser; aske og andet avfald fra ovnen skal hver morgen bringes ut av verkstedet.
6. Skotøi, som er indlevert til reparation, skal opbevares i en kasse, forsynt med laag; kassen maa gjøres ren mindst én gang hver uke.
7. Vand til bløtning av lær og skotøi skal skiftes hver aften, og karret maa samtidig gjøres rent.
8. Der maa ikke spyttes paa gulvet. I hvert rum maa der være et tilstrækkelig antal spyttebakker, hvori er fyldt sand eller sagmug; de maa gjøres rene hver dag.
9. Et eksemplar av disse regler skal findes opslaat i ethvert av skomakerverkstedets rum.

## B. Regler for skrædderverksteder og systuer, som ikke indgaar under fabriktilsynsloven.

### § 34.

1. Ethvert skrædderverksted og enhver systue skal ha et kubikindhold av mindst 10 m.<sup>3</sup> for hver person, som til stadighet opholder sig i rummet, og, hvor det benyttes av mere end én person, maa det være forsynt med mindst 1 — én — luftventil. Gulv, vægger og tak skal være i en saadan stand, at de med lethed kan holdes rene.
2. Gulvet skal vaskes mindst hver anden dag, og paa de andre arbejdsdage i uken skal det dynkes og feies mindst én gang om dagen. Benyttes verkstedet eller systuen og-

- 1 april. saa som soverum, skal gulvet vaskes hver dag. Vægger og tak maa i sin helhet rengjøres mindst hvert halvaar; vinduerne mindst hver maaned.
3. Efter vaskning eller feining av gulvet samles avklip, som kan brukes, i sækker eller kasser og fjernes fra verkstedet saa snart som mulig; andet avfald skal straks efter rengjøringen bringes ut av verkstedet eller brændes paa stedet.
  4. Verkstedet eller systuen skal luftes godt ut mindst én gang hver dag, — morgen eller aften, — og, hvis det er beleilig, ogsaa i middagsstunden.
- Benyttes verkstedet eller systuen ogsaa som soverum, maa det luftes ut baade om morgenen og om aftenen.
5. Kul og ved skal opbevares i særskilte bokser eller kasser; aske og andet avfald fra ovnen skal hver morgen bringes ut av verkstedet eller systuen.
  6. Til dampning skal altid brukes rent vand, og til dynkning under presning maa brukes dusj-apparat eller svamp.
  7. Der maa ikke spyttes paa gulvet. I hvert rum maa der være et tilstrækkelig antal spyttebakker, hvori er fyldt sand eller sagmug; de maa gjøres rene hver dag.
  8. I hvert skrædderverksted og systue skal der være vaskevandsstel med sæpe og rene haandklær, og de i verkstedet eller systuen sysselsatte maa vaske sine hænder, før de begynder arbeidet.
  9. Et eksemplar av disse regler skal findes opslaat i ethvert skrædderverkstedes eller systues rum.

### Kapitel 10.

Forholdsregler ved sygdom og dødsfald.

§ 35. Enhver praktiserende læge i Fredrikstad skal ved hver maanedes utgang sende helseraadet opgave over de tilfælde av epidemiske og smitsomme sygdomme, som han har behandlet i den forløpne maaned, samt indsende melding om dødsarsaken ved hvert dødsfald i hans praksis, alt efter helseraadets skemaer.

Helseraadet kan paalægge de praktiserende læger at sende daglige eller ukentlige opgaver over iagttagne tilfælde av enkelte sygdomme, hvis utbredelse menes at være av særlig vigtighet at kontrolere. Men ethvert tilfælde av pest, kolera, kopper, eksantematisk tyfus, tyfoidfeber, blodgang, difteri, skarlagensfeber, barselfeber, epidemisk cerebro-spinal meningit og polyomyelit, og de første tilfælde av enhver indført sygdom skal straks meldes for helseraadet av den tilkaldte læge efter dets vedtagne skema.

Ved beslutning av helseraadet kan dette paabud ogsaa ut- 1 april.  
vides til at gjælde andre smitsomme sygdomme.

§ 36. Ethvert alvorligere sygdomstilfælde, som er frembragt ved eller gir mistanke om at være frembragt ved nydelse av bedærvede eller forfalskede næringsmidler eller ved benyttelse av gjenstande, som indeholder giftige eller farlige bestanddele, skal av den tilkaldte læge uten ophold meldes for helseraadet med underretning om den formodede sygdomsaarsak og andre fornødne oplysninger.

Det samme gjelder om sanitære misligheter, som menes at staa i forbindelse med eller at kunne gi anledning til sygdom.

§ 37. Ved sygdomstilfælde, som indtræffer blandt reisende i hoteller, losjibus o. l. skal vedkommende vert tilkalde læge, der, hvis han anser sygdommen for at være av smitsom art, derom uten ophold skal underrette helseraadet.

§ 38. For ethvert fartoi, som kommer indenfor havnedistriktet med nogen syk mand ombord, skal melding straks gives til havnefogden om sygdommen, saavidt mulig med oplysning om dens art. Havnefogden gir straks melding til helseraadet, saafremt sygdommen menes at være smitsom. Iøvrig er fartøier, som ligger indenfor Fredrikstads havnedistrikt, saavelsom deres besætninger underkastet helseraadets bestemmelser med hensyn til sundhetsforhold.

§ 39. Om ethvert dødsfald paa byens grund eller inden dens havnedistrikt maa før begravelsen skaffes tilveie en melding, skrevet av en eksaminert læge efter et bestemt skema. Denne melding sendes sognepresten, som straks sender den til helseraadet.

§ 40. Helseraadet eller formanden paa dets vegne kan beordre lik bragt til likkapel, naar det findes utilraadelig at la det ligge i hjemmet paa grund av dødsaaarsaken, lokalets beskaaffenhed eller andre sanitære hensyn.

## Kapitel 11.

### Almindelige bestemmelser.

§ 41. Helseraadet kan efter andragende fra vedkommende dispensere fra §§ 4, 5, 16, 19, 22 og 23 i helsereglerne, enten alle eller enkelte av dem, hvor det gjelder dele av Byens Marker, som det ikke anser for at være tætttere bebygget.

Endvidere kan magistrat og formandskap efter anbefaling av helseraadet i enkelte tilfælde meddele dispensation ogsaa fra andre bestemmelser i nærværende forskrifter, naar dette av særlige grunde ansees paakrævet.

§ 42. Hus- og grundeiere er personlig ansvarlige for, at

1 april. alle de pligter opfyldes, som disse helseregler paalægger dem og skal ikke kunne undskylde sig med forsømmelse fra sine folks eller leieres side.

Er eieren ikke bosat i byen, maa han for politiet opgi en her bosat person, som paa hans vegne skal sørge for, at disse pligter opfyldes.

Forsømmes disse, blir ansvaret dog hvilende paa eieren, med mindre politiet har gaat ind paa, at ansvaret skal bæres av stedfortræderen, og denne har erklært sig villig. Denne indrømmelse kan dog naarsomhelst tages tilbake av politiet.

Ogsaa eiere, som er bosat her i byen, kan paa samme maate og med samme virkning opgi en stedfortræder, dersom de selv vanskelig kan paase, at deres pligter opfyldes.

Hus- eller grundeiere, som i henhold til det for et av kommunen oprettet renholdsverk gjældende reglement ved skriftlig kontrakt overdrar besørgelsen av det dem paaliggende renhold til renholdsverket, er i det tidsrum, for hvilket saadan overdragelse finder sted, fritat for ansvar for utførelsen av det av renholdsverket overtagne renhold.

§ 43. Undlater nogen inden den frist, som sættes av helseraadet eller av formanden paa dets vegne, at utføre noget, som paahviler ham efter disse helseregler eller helseraadets lovlige beslutninger, kan helseraadet la utføre baade dette, og hvad der ellers er nødvendig for at hindre, at forsømmelsen volder skade.

Den skyldige maa selv utrede omkostningene ved dette og ved forføininger, som træffes for at hindre forberedte eller stanse endnu ikke fuldførte handlinger, som strider mot disse helseregler eller helseraadets lovlige beslutninger eller for at rydde bort ulemper, som er frembragt ved brud paa dem.

§ 44. Et eksemplar av disse helseregler skal straks omdeles til enhver hus- eller grundeier i byen. Saadan omdeling maa senere gjentages hvert femte aar.

Er der i mellemtiden gjort ændringer i helsereglerne, eller har helseraadet i medhold av disse regler ændret ældre eller fremsat nye paabud, maa alle disse indtages eller vedlægges.

§ 45. Overtrædelse av disse helseregler eller av bestemmelser, som helseraadet fatter i medhold av disse regler, straffes efter den almindelige borgerlige straffelov.

§ 46. Ovenstaaende helseregler træder i kraft, naar de har faat kongelig stadfæstelse og er behørig bekjendtgjort.

## Kongelig resolution

1 april.

av 1 april.

1. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommis-sioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Tingvolds herred, Romsdals amt, i møte 19 februar 1910 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter.

2. De ved resolution av 25 april 1878 approberte sundhetsforskrifter for herredet ophæves fra den dag, ovennævnte forskrifter træder i kraft.

De nye sundhetsforskrifter er saalydende:

§ 1. Ved opførelse av nye eller flytning av ældre bygninger skal, forinden arbeidet paabegyndes, skriftlig anmeldelse ske til helseraadets formand eller en av dets nærmest boende medlemmer.

§ 2. Ved opførelse eller flytning av bygninger skal iagt-tages, at avstanden mellem vaaningshus paa den ene side og stald, fjøs, grisehus eller vandhus paa den anden side ikke maa være kortere end 10 m., og de sidste ikke lægges saaledes, at derfra kan ske tilsig til vaaningshus, opbevaringssted for matvarer eller til sted, hvorfra mat- og drikkevand hentes. Mindre avstand maa der heller ikke gjøres mellem vaaningshus og enhver anden bygning, mot hvilken vaaningshuset har vinduer.

§ 3. Ved opførelse av vaaningshus skal endvidere iagt-tages:

a. Før opførelse paabegyndes, skal muldjorden være bortfjernet og grunden omhyggelig avgrøftet, saa at grundvand og overvand har avløp fra tomten.

b. Grundmuren maa ikke være lavere end 30 cm. over jorden.

c. Gulvet i nederste stokverk maa enten være dobbelt med fyld av tørt ler eller andet passende materiale eller av 2" planker, tæt og trækfrit.

d. Hvert beboelsesrum skal ha en høide av mindst 2,25 m. fra gulv til loft og være forsynt med mindst ett vindu, som med lethed kan aapnes og lukkes.

e. Koke-ovn maa ikke benyttes, medmindre den er forsynt med indretning til bortledning av damp.

§ 4. Finder helseraadet noget bebodd hus, forsamlingsrum eller andet opholdssted for mennesker at være skadelig for sundheten paa grund av mangel paa lys eller luft, ved fugtig-het, urenlighet, overfylding av mennesker eller av andre grunde, kan den forbyde huset eller rummet benyttet, indtil de forefundne mangler er avhjulpet.

1 april. § 5. Hester, kjøer, faar, svin, gjeter eller fjærkræ maa ikke huses i vaaningshus. Fjøs eller stald maa ikke benyttes som eneste soverum for mennesker.

§ 6. Til ethvert bosted skal findes et vandhus, der ikke, medmindre der anvendes tætte bøtter, tætte, cementerte kummer eller tætte torvstrøbeholdere, maa ha tak eller væg fælles med vaaningshus eller rum, hvori matvarer opbevares. Fra vandhuset maa der ikke være tilsig til disse steder eller sted, hvor mat og drikkevand hentes

Vandhuset maa tømmes saa ofte, at ikke overfylding finder sted og mindst én gang aarlig og forøvrig saa ofte, helseraadet finder det nødvendig. Indholdet bør i mellemtiden, om fornødiges, overdækkes med jord, aske, sagflis eller lignende.

§ 7. Gjødningsstoffer, ildelugtende afvold fra husene eller lignende maa ikke henkastes vaaningshus eller alfar vei nærmere end 8 m. Ansamlinger derav skal være indrettet saaledes, at unødigt stank undgaaes, og maa ikke være saaledes beliggende, at derfra er tilsig til noget sted, hvorfra drikkevand tages. Skyllvand maa ikke slaas ut ved husvæggen.

§ 8. Brønd, bæk eller opkomme, hvorfra drikkevand hentes, maa ikke paa nogensomhelst maate forurenses.

Brønd maa renses mindst én gang aarlig.

§ 9. Helseraadet kan forbyde salg av bedærvede og for sundheten skadelige nærings- og nydelsesmidler og i fornødent fald besørge samme tilintetgjort. Prøver til undersøkelse skal utleveres efter helseraadets forlangende. Dette gjælder ogsaa brugsgjenstande, som ved at indeholde giftige bestanddele kan bli sundhetsfarlige, saasom tøier, tapeter og lignende, og hvorav ogsaa prøver til undersøkelse skal utleveres efter helseraadets forlangende.

§ 10. Naar nogen bedrift agtes istandbragt, hvorved luften i høiere grad vil forurenses, eller de omkringboende paa anden for sundheten skadelig maate vil forulempes, eller ved hvilken stoffe behandles, der kan være skadelig for arbeidernes eller de omboendes sundhet, skal plan for anlægget forelægges helseraadet. Finder dette, at anlægget efter planen vil bli farlig eller skadelig for den almene sundhet, maa det ikke sættes i verk, førend de av helseraadet paaviste mangler er avhjulpet.

I virksomhet værende bedrift av denne art er underkastet helseraadets tilsyn og enhver vedkommende forpligtet til at rette sig efter de forskrifter, som det til fjernelse av sanitære ulemper maatte gi.

§ 11. Bohave, gang- og sengklær efter personer, der lider av eller er død av smitsom sygdom, maa ikke overlates

til andre, førend de er renset efter nærmere bestemmelse av 1 april. helseraadet.

§ 12. Hvis særegne forhold kræver det, kan helseraadet efter andragende derom, indvilge avvikelser fra disse forskrifter.

§ 13. Overtrædelse av disse forskrifter anmeldes til helseraadet, hvem det paaligger i fornødent fald at foranstalte overtrædelse paatalt.

## Kongelig resolution

1 april.

av 1 april.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Leikangers herred, Nordre Bergenhus amt, i møter 25 oktober 1909 og 14 februar 1910 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter og om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning.

II. De ved kongelige resolutioner av 11 december 1875 og 23 februar 1889 approberte sundhetsforskrifter for herredet ophæves fra den dag, ovennævnte forskrifter træder i kraft.

Beslutningen er saalydende:

§ 1. Ved opførelse eller flytning av beboelseshus skal, før grundarbeidet begynner, anmeldelse ske til ordføreren i helseraadet.

§ 2. Følgende regler skal iagttages:

- Fra huset til stald, fjøs, svinehus eller laave maa der ikke være mindre end 10 m.
- Grunden avgrøftes før opførelsen, hvis den ikke er tør, og muldjorden fjernes; likeledes bør der sørges for, at tunet holdes vasfrit.
- Graastens grundmur av minst 30 cm.s høide over jorden skal danne bygningens grundlag.
- Beboelsesværelserne skal være minst 2,20 m. høie og ha minst 1 vindu av minst 90 cm.s høide og bredde, som kan aapnes. Gulvet i beboelsesværelserne skal gjøres dobbelt med tør fyld imellem, helst ler og sand.
- Ethvert rum i kjelder skal i yttermuren ha vindu eller anden aapning saaledes indrettet, at derigjennem kan ske luftveksling.

1. april. § 3. Benyttes koke-ovn til kokning i beboelsesrum, maa den være forsynt med indretning til dampens afledning.

§ 4. Ethvert beboelseshus skal ha vandhus, for hvis opførelse gjælder samme avstandsregel som for stald og fjøs. Vandhus maa heller ikke ligge vei eller sted, hvorfra vand til mat eller drikke hentes, nærmere end 10 m., og der maa ikke være sig derfra til disse steder. Jord, torvstrø, aske eller lignende maa jevnlig paakastes. Anvendes kasse eller tønde til uttømmelserne, maa denne være tæt og tømmes saa ofte, at ingen overfylding finder sted. Sæter og gulv i vandhus bør vaskes mindst 1 gang om uken.

§ 5. Hester, kjø, svin, gjeter, faar og fjærkræ maa ikke huses i eller under beboelsesrum og heller ikke i rum, der har væg eller tak fælles med vaaningshus eller opbevaringssted for matvarer.

§ 6. Gjødningssstoffe og avfald maa ikke anbringes noget beboelseshus nærmere end 10 m., og slike ansamlinger maa ikke ha tilsig mot beboelseshus eller sted, hvorfra mat- og drikkevand hentes.

§ 7. Efter slagtning ogsaa efter sløining av fisk eller sild skal avfaldet straks fjernes, og de besudlede steder rengjøres.

§ 8. I brønd eller opkomme, hvorfra matvand tages, maa ikke foregaa vask eller foretages noget, som gjør vandet urent. Enhver brønd skal helst være overbygget og dertil ombygget med sten, ler og torv, saa overvand ikke kan rinde ned. De samme renlighetsregler gjælder for vand eller elv, der fører til sted, hvorfra matvand hentes. Paa mark langs med saadant vand eller elv skal i en avstand av mindst 10 m. kun spredes torv- eller muldblandet kreaturgjødsel (ikke latrine-gjødsel).

§ 9. Ethvert tun bør holdes frit for sølepytter og rengjøres hver uke.

§ 10. Opholdssted for dyr skal rengjøres overalt mindst 1 gang aarlig.

§ 11. Ganger, trapper og gulv i beboelseshus skal vaskes mindst 1 gang ukentlig. Spyttbakker skal anbringes i forsamlingsrum og lignende steder. De skal dækkes i bunden av fugtig sand, jord eller torvstrø, og rengjøres hver dag, de er brukt.

§ 12. Melk maa behandles med største renlighet; den, der skal melke, maa først vaske sine hender og koens spener med klut og rent vand, ialfald naar kjørene staar i hus. Melk, der skal sælges, maa ikke opbevares i soverum. Om fornødiges, kan melk, som skal anvendes i huset, faa staa i værelset i skap eller med forhæng dækket hylde. Melkekopper og spand maa bestandig holdes rene.

§ 13. Enhver flytning av tæringssyk skal meldes helse- 1 april raadets ordfører av den sykes nærmeste slekt og huseieren eller hans stedfortræder.

§ 14. Rum, benyttet av personer med smitsom sygdom, maa ikke benyttes av andre, før de er rensset efter helseraadets regler. Det samme gjelder seng- og gangklær eller andre av dem brukte gjenstande.

§ 15. Bedrifter, der ved avfald, støv, stank, larm eller paa anden maate kan være skadelige for de omboendes sundhet, maa adlyde de paabud, som helseraadet finder nødvendige til ulempens forebyggelse.

§ 16. Bedærvede og for sundheten skadelige fødemidler maa ikke utsælges inden herredets grænser, og helseraadet skal ha adgang til at besørge saadanne tilintetgjort.

§ 17. Helseraadet kan, om fornødiges, la lovlig givne paabud, som ikke efterkommes, utføre for vedkommendes regning. Hvor det kan være tvilsomt, hvem der skal etterkomme paabudet, har helseraadet at holde sig til eieren av huset, grunden eller gjenstanden, hvor misligheten er paavist. Helseraadets ordfører skal, om fornødent, bevirke overtrædelsen paatalt.

§ 18. Det paaligger helseraadets medlemmer at paase disse regler overholdt og anmelde overtrædelser for ordføreren.

§ 19. Under særlige omstændigheter kan helseraadet gi dispensation fra forskriftene.

## Kongelig resolution

av 1 april.

1 april.

I henhold til lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 3 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Varaldsø herred, Søndre Bergenhus amt, i møte 26 februar 1910 fattede beslutning om ordningen av medddelelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning:

Naar en tæringssyk forandrer bopæl, skal skriftlig anmeldelse om flytningen sendes til helseraadets ordfører av den, fra hvem den syke flytter.

1 april.

## Kongelig resolution

av 1 april.

I medhold av lov om metrisk maal og vegt av 22 mai 1875 meddeles approbation paa forandringer i det ved kongelig resolution av 17 juni 1886 med senere tillægsresolutioner approberte reglement for justervæsenet i overensstemmelse med nedenstaaende utkast:

### Hulmaal for tørre varer.

§ 29. Hulmaal for tørre varer kan — foruten de i meterloven av 22 mai 1875 paragraf 13 opregnede størrelser — ogsaa justeres med et indhold av 150 liter (kfr. kgl. resol. av 12 november 1904).

#### a. Hulmaal av metal.

Disse maa være saaledes utført, at de har en tilstrækkelig motstand mot sterke tryk. De skal være sammenklinket og bunden være paaklinket utvendig. Klinknaglenes indre hoder godt avrundet. Ved de mindre maalekar paa 2 liter og derunder kan forbindelsen istedenfor ved klinkning ogsaa være utført ved lodning, hvilken da skal være utvendig. De skal indvendig være enten fortinnet med rent tin eller overtrukket med en mot rust beskyttende fernis eller oljemaling, hvorved dog intet giftig farvestof maa anvendes. Bunden og den øvre rand skal være plane, parallelle og lodrette paa hulmaalets akse.

De skal ha formen av en cylinder uten krave. Høiden for de paa 50 liter og derover skal være  $1\frac{1}{2}$  gang diameteren; høiden av de mindre lik diameteren. De paa over 2 liter kan være forsynt med passende hanker.

#### b. Hulmaal av træ.

De større hulmaal paa 5 liter og derover skal være sammensat av staver av godt, haardt træ, saasom ek eller bok, beslaat utvendig med sterke metalbaand. Stavene skal være godt drevet og baandene vel befæstet. Konstruktionen skal være saa sterk, at de ikke er utsat for merkbar formforandring endog ved sterkt paatryk. Bunden og den øvre rand skal være plane, parallelle og lodrette paa maalekarrets akse.

Formen for maalekarrene paa 2 hektoliter,  $1\frac{1}{2}$  hektoliter, 1 hektoliter og 50 liter skal være den bukede tøndeform, øvre diameter omtrent lik bunddiameteren, den midlere diameter omtrent  $1\frac{1}{6}$  gang bunddiameteren, høiden omtrent  $1\frac{1}{3}$  gang bunddiameteren.

Formen for maalekarrene paa 20, 10 og 5 liter skal være 1 april. den avstumpede kegleform, øvre diameter omtrent lik 0,8 av den nedre og den lodrette høide lik den øvre diameter. De ovennævnte hulmaal av træ kan være forsynt med passende hanker.

Stavenes mindste tykkelse skal være:

for 2 hektoliteren 25 millimeter

»  $1\frac{1}{2}$  » 23 »

» 1 » 20 »

» 50 literen 20 »

» 20 » 15 »

» 10 » 12 »

» 5 » 10 »

Metalbaandenes antal skal mindst være:

for 2 hektoliteren 6 baand

»  $1\frac{1}{2}$  og 1 » samt 50 literen 4 »

» 20, 10 og 5 literen 3 »

De mindre maalekar av træ paa 2 og 1 liter, 5, 2 og 1 deciliter skal være av spaan med et utvendig metalbeslag, bestaaende av et baand langs den øvre rand samt et sideflatens høideretning og bunden omfattende baand.

Bunden skal være vel befæstet og konstruktionen saa sterk, at de ikke er utsat for merkbar formforandring ved tilfældige tryk. Bunden og den øvre ved metalbaand beskyttede rand skal være plane, parallelle og lodrette paa maalekarrets akse. Formen for disse maalekar skal være en cylinder med høide omtrent lik diameteren.

### c. Sildemaal.

I medhold av meterlovens § 15 skal det være tillatt til udelukkende bruk ved opmaaling av fersk sild at justere maalekar av træ, som er forsynt med huller i bunden og i sidestaven, og som kan ha et indhold av 2,  $1\frac{1}{2}$  eller 1 hektoliter samt 50 eller 20 liter.

Disse maal skal være forarbeidet av staver av ek, bøk eller furu. De paa 50 liter og derover skal ha den bukede tønneform, 20-literen derimot den avstumpede kegleform — likesom de forøvrig i alt væsentlig skal være konstruert og besltaaet paa samme maate som de almindelige hulmaal av træ for tørre varer. Stavenes tykkelse skal

for 2 hektoliteren ikke være mindre end 20 mm.

»  $1\frac{1}{2}$  » » » » » 18 »

» 1 » » » » » 17 »

» 50 literen » » » » 15 »

» 20 » » » » 12 »

1 april. I bunden og i sidestavene skal maalene være forsynt med 10 à 15 runde huller av 15 à 20 millimeters diameter.

De her omhandlede maal maa i handel og vandel ikke anvendes til anden bruk end til maaling av fersk sild.

A n m. Alle hulmaal av træ, som indgives til justering, skal henstaa i mindst 14 dage i et tørt rum, forinden der skrides til undersøkelse og stempling av samme.

### Vegtlodder.

#### § 32. a. Præcisionslodder.

Disse skal for lodder paa 1 gram og derover være av platina, platina-iridium, messing eller anden kobberlegering — for lodder under 1 gram tillike av aluminium, aluminium-bronse, nysølv eller andet materiale — alt efter justerdirektørens nærmere bestemmelse.

Formen for præcisionslodder paa 1 gram og derover skal være en cylinder med eller uten knap, de uforgyldte messinglodder dog stedse med knap; cylinderens højde omtrent lik diameteren. Knappens diameter omtrent lik tredjedelen, dens højde omtrent lik halvdelen av cylinderens diameter.

For præcisionslodder under 1 gram skal formen enten være en flat skive med eller uten opbøiede hjørner eller traadformen med flattrykke ender.

De uforgyldte messinglodder maa ikke være avslepet, men kun avdreiet, idet de dog, til opnaaelse av paakrævet nøiagtighet kan avslipes i bunden, som da (efter omstændighetene) forsynes med et eller flere justermerker.

Præcisionslodder av platina eller platina-iridium skal justeres efter normaler av platina, præcisionslodder av messing eller anden kobberlegering o. s. v. (kfr. første passus) efter normaler av messing.

Fine præcisionslodder skal justeres efter kontrolnormalerne og stemples foruten med justerstemplet endvidere med 2 stjerner.

Almindelige præcisionslodder skal justeres efter arbeidsnormalerne og stemples foruten med justerstemplet endvidere med 1 stjerne.

#### b. Handels-vegtlodder.

Disse skal fra 50 kilogram nedover til og med 1 hektogram kunne være av støpejern eller av messing, for lodder under 1 hektogram blot av messing eller anden kobberlegering o. s. v. (kfr. første passus).

Formen for jernloddene skal være en avstumpet kegle med 1 april. hank eller knap. Den avstumpede kegles høide skal være omtrent lik den øvre diameter og omtrent lik  $\frac{4}{5}$  av den nedre diameter. De paa 5 kilogram og derover skal ha en indstøpt hank av smedjern, de mindre være støpt med knap.

Jernlodder til bruk ved pooleyvegter skal ha formen av en cylindrisk skive med side-indsnit.

Formen for messinglodder skal være en cylinder med knap, cylinderens høide omtrent lik dens diameter.

Knappens diameter skal for begge slags lodder være omtrent lik halvdelen av loddets øvre diameter. Knappens høide over den avstumpede kegle eller cylinder skal for lodder paa 50 gram og derover omtrent være lik halvdelen av den øvre diameter, for de mindre lodder omtrent lik  $\frac{2}{3}$  av denne.

### c. Almindelige bemerkninger.

Samtlige vegtlodder (derunder indbefattet almindelige præcisionslodder) til og med 1 hektogram skal ha justerhul med tilhørende prop.

Alle jernlodder og de større messinglodder (til og med 1 kg.) skal støpes med en indre utkjernet hulhet av passende størrelse. Justerproppen kan være av bløtt jern eller av messing eller kobber eller en passende tin-blylegering, dog ved præcisionslodder altid av samme materiale som loddet. Mindre vegtlodder paa 50 gram til og med 1 gram justeres ved avslipping av bunden.

Ved nye vegtlodder, som indgives til første gangs justering, skal justerhullet i det høieste være halvfylldt med bly.

Alle vegtlodder maa ha en ren overflate uten større huller, endog om disse maatte være utfylldt paa en eller anden maate. Jernlodder kan til bevaring mot rust forsinkes eller overtrækkes med en fernis efter justerdirektørens nærmere bestemmelse.

Messinglodder maa ikke være avslepet, men kun avdreiet; blot de mindre messinglodder under 1 hektogram, der intet justerhul har, kan avslipes i bunden, som da stemples paa et eller flere steder.

§ 36. Efter paragraffens 2det punktum indskytes et nyt punktum saalydende:

Til bruk udelukkende under militærtjeneste — dog ikke til kjøp og salg — kan justeres saakaldte »Feltvegter« med særegne for øiemedet avpassede konstruktionsforhold.

### Hulmaal for tørre varer.

§ 41. a) almindelige metriske:

- 1 april. 2 hektoliteren,  $1\frac{1}{2}$  hektoliteren, hektoliteren og 50 literen  
 0,004 av indholdet.  
 20 literen . . . . . 0,005 » —  
 10 — . . . . . 0,006 » —  
 5 — . . . . . 0,008 » —  
 2 & 1 literen . . . . . 0,01 » —  
 5 & 2 deciliteren . . . . . 0,02 » —  
 1 — . . . . . 0,04 » —  
 b) omregulerede:  
 140 liter og 70 liter . . . . . 0,004 » —  
 c) sildemaal:  
 paa 2,  $1\frac{1}{2}$ , 1 hektoliter og 50 liter . . . . . 0,008 » —  
 » 20 liter . . . . . 0,01 » —  
 § 44. Efter paragraffens punkt g tilføies et nyt punkt,  
 nemlig:  
 h) For feltvegter som for centesimalvegter.

### Hulmaal for tørre varer.

- § 51. Almindelige hulmaal:  
 Gebyret for disse skal være det samme som for almindelige  
 hulmaal for flytende varer.  
 Almindelige maalekar og maalekar for fersk sild:  
 Paa  $1\frac{1}{2}$  hektoliter . . . . . kr. 4,50.  
 § 54. I slutningen av paragraffen tilføies en ny passus  
 saalydende:  
 For feltvegter: samme gebyr som for multiplikations-  
 vegter.

1 april.

### Kongelig resolution

av 1 april.

Den av Tromsø kommunestyre under 28 februar 1910 be-  
 sluttede vedtægt for lukning av utsalgssteder i Tromsø  
 stadfæstes som gjældende indtil videre og trædende  
 istedenfor den ved kongelig resolution av 14 november 1908  
 approberte lukningsvedtægt, — dog saaledes, at den nye ved-  
 tægt gives saadan lydelse:

§ 1. Samtlige utsalgssteder utenfor de i § 2 nævnte  
 lukkes i tiden fra 1 august til 15 mars kl. 8 aften med und-  
 tagelse av dagen for søn- og helligdage samt tiden fra 1 til  
 23 december, da der kan holdes aapent til kl. 10 aften. Alle  
 utsalgssteder holdes i ovennævnte tidsrum lukket til kl. 7  
 morgen.

§ 2. Frugthandlere, aviskiosker, melkehandlere, cigar- og 1 april. tobakshandlere har i den tid, da lukning forøvrig skal finde sted kl. 8 aften, ret til at ha aapent til kl. 10 aften, dog kun forsaavidt de ikke ogsaa driver anden handel.

§ 3. 17 mai lukkes kl. 2 eftermiddag. Første jule-, paaske- og pinsedag holdes helt lukket. Samtlige andre søn- og helligdage maa ikke aapnes før kl. 5 eftermiddag. Julaften stænges kl. 6 eftermiddag i henhold til lov av 14 juli 1897.

§ 4. I lukningstiden maa kunder ikke indlates. De, som er kommet ind før lukningstiden, ekspederes.

§ 5. Overtrædelse av denne vedtægt straffes efter loven, jfr. straffelovens § 339, 2.

§ 6. Denne vedtægt, som avløser den under 14 november 1908 stadfæstede vedtægt, træder i kraft 14 dage, efterat den har erholdt kongelig stadfæstelse.

## Kongelig resolution

1 april.

av 1 april.

I henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for strandstedet Aandalsnæs i Gryttens herred, Romsdals amt, indenfor nedenstaaende, av herredsstyret i møte den 26 februar 1910 vedtagne grænser:

»Hele nasset mellem Rauma og Isfjorden indtil en ret linje, trukket gjennom et indhugget kryds i fjeldhammeren paa vestre side av veien ut for vandstokken i Bjørnedalen og et punkt ved Isfjorden, beliggende 200 m. indenfor Gardsenden (enden mot sjøen av gaarden Aandals stengjærde mellem ind- og utmark).«

## Rettelse.

I Lovtidendens 1ste avdeling nr. 11 for i aar, side 100, staar i næstsidste linje **ring**emidler istedenfor **signal**midler.

Utgiver: Fred. T. Salicath.